

Schoolondersteuningsprofiel (SOP)

Ken de populatie!

Wat vraagt de populatie?

Wat heeft de school in huis om die vraag te beantwoorden?

Wat heeft de school (nog) niet in huis om die vraag te beantwoorden en waar haal je het dan vandaan?

Contactgegevens van de school

Samenwerkingsverband	Samenwerkingsverband PO Zaanstreek
Naam schoolbestuur	Zaan Primair
Naam school	Dynamica XL SBO locatie Sportstraat
Straat	Sportstraat 1
Postcode en Plaats	1541 JL Koog aan de Zaan
Gemeente	Zaanstad
Telefoon	075-6171936
Website	www.dynamicaxl.nl
Mailadres	administratie.sps@dynamicaxl.nl
Directie	Babs Schipper, Dorien Hille en Nadine Sikkes

Beschrijving van de schoolpopulatie

Algemene gegevens en doelgroep

Dynamica XL, locatie Sportstraat is een school voor speciaal basisonderwijs (SBO), gevestigd in Koog aan de Zaan. De schoolpopulatie bestaat uit leerlingen die hoofdzakelijk uit de gemeente Zaanstad en Wormerland komen en overwegend deel uitmaken van een huishouden met een laag inkomen en opleidingsniveau (bron: www.volksgezondheidenzorg.info).

Het onderwijs is gericht aan leerlingen die onvoldoende tot leren komen binnen het reguliere onderwijs. Dit kan komen door de cognitieve vermogens van de leerlingen, kindkenmerken (bijvoorbeeld sociaal emotioneel kwetsbaar, problemen gedragsregulatie) of leerlingen waarbij een stoornis hen belemmert in het goed kunnen meekomen in het reguliere onderwijs.

Op de locatie Sportstraat zitten leerlingen in de leeftijd van 4-13 jaar die extra ondersteuning behoeven op hoofdzakelijk het gebied van leren, maar vaak (in combinatie) ook op het gebied van gedrag. Daarnaast hebben we een voorziening voor jonge risicokinderen in de leeftijd van 4 tot 6 jaar. Ook op deze locatie kunnen leerlingen worden geplaatst vanuit de noodprocedure.

Peildatum 1 sep	aantal	jongens	Percentage	meisjes	Percentage
2017	129	95	74%	34	26%
2018	140	109	78%	31	22%
2019	156	117	75%	39	25%
*2020	169	127	75%	42	25%

*peildatum 2020 1 apr

De afgelopen jaren zijn er meer leerlingen aangemeld met een combinatie van leer- en gedragsproblemen. De meeste leerlingen die zijn binnen gestroomd hebben problemen op het gebied van leren. Gevolgd door leerlingen waarbij leerproblemen én gedragsproblematiek een rol spelen. Hierbij zijn er veel leerlingen met de diagnose ASS of kenmerken van ASS. Ten slotte volgt de groep leerlingen met taalontwikkelingsproblematiek, taalspraak problematiek en/of medische problemen. Door deze problematiek, is er ook sprake van leerproblemen.

Gekeken naar de gehele populatie van de school is te zien dat de meeste leerlingen zijn ingestroomd vanwege belemmeringen die zij (direct dan wel indirect) ondervinden op het gebied van het gedrag. De belemmeringen lopen breed uiteen van belemmeringen die het resultaat zijn van een problematische thuissituatie tot belemmeringen die voortkomen uit psychiatrische problematiek (ADHD, ODD, Autisme, Hechtingsproblematiek, PTSS, ect). De belemmeringen op het gebied van gedrag gaan veelvuldig gepaard met leerproblemen. Tevens is er ook een groep leerlingen ingestroomd die enkel belemmeringen ondervinden op het gebied van leren. Daarnaast is er een steeds grotere groep leerlingen die te maken heeft met Taalontwikkelingsproblematiek wat resulteert in problematiek op het gebied van het leren.

Veilig en positief klimaat

Voor onze leerlingen willen wij een veilig en positief klimaat creëren die zowel het leren als positief gedrag bij de leerlingen bevordert. De schoolregels worden duidelijk aangegeven en consequent gehanteerd, waarbij we gebruik maken van Positive Behaviour Support.

Er wordt gestreefd naar een goed pedagogisch klimaat door te werken vanuit een overzichtelijk en herkenbare structuur, het bekrachtigen van positief gedrag staat voorop. Daarnaast worden er lessen gegeven die bijdragen aan een positieve ontwikkeling van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen

Onderwijsbehoeften van de leerlingen

De leerlingen hebben ondersteuning nodig op het gebied van hun sociaal emotionele ontwikkeling, weerbaarheid en zelfvertrouwen. Op cognitief gebied is er behoefte aan extra ondersteuning op taal (spraak) lezen en rekenen. Daarnaast hebben veel leerlingen behoefte aan een leeraanbod op hun eigen niveau en leerkrachten die expertise hebben op het gebied van zowel externaliserend als internaliserend gedrag bij leerlingen.

Intelligentie en uitstroom

Op Dynamica XL locatie Sportstraat is van veel leerlingen het intelligentieniveau niet interpreteerbaar, omdat er een grote discrepantie is tussen het verbale intelligentieniveau en het performale intelligentieniveau. Daarnaast is bij een deel van de leerlingen het intelligentieniveau niet bekend, omdat er nog geen onderzoek naar is gedaan of omdat er vanwege bepaalde redenen geen onderzoek afgenomen kan worden. De intelligentieniveaus die wel bepaald konden worden, liggen zeer uiteen van elkaar. Dit loopt uiteen van moeilijk lerend intelligentieniveau tot zeer begaafd niveau.

Kijkend naar de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen op de Sportstraat in combinatie met het intelligentieniveau, de kindfactoren en de omgevingsfactoren, kan vastgesteld worden dat de uitstroombestemming van de leerlingen op de Sportstraat ook breed uiteen loopt. Leerlingen stromen uit naar alle niveaus binnen het voortgezet onderwijs, maar de meeste leerlingen naar het praktijkonderwijs en vmbo (b/k).

De hierboven beschreven schoolpopulatie vraagt om een breed onderwijs- en ondersteuningsaanbod op locatie Sportstraat. Er wordt niet alleen gekeken naar wat de leerling laat zien. Er wordt gekeken wat de oorzaak is van wat het kind laat zien en op welke gebieden het ondersteuning of uitdaging nodig heeft. Alle leerlingen die instromen, komen op school met belemmeringen op een bepaald gebied. Hoe de school hierop inspeelt volgt in het volgende hoofdstuk.

Passende plek

Een passende plek vinden voor de leerlingen van onze school gebeurt op verschillende gebieden. Bij aanmelding van een leerling bekijken we in welke klas de leerling het beste past. We kijken niet alleen naar de leeftijd, maar ook naar de actuele didactische ontwikkeling en de sociaal-emotionele ontwikkeling. Zo kan het gebeuren dat een leerling die 10 jaar is, beter past in een groep 5 gezien de didactische en/of emotionele ontwikkeling. Daarnaast gebeurt het ook dat wij leerlingen doorverwijzen naar een andere vorm van onderwijs. Dit gebeurt n.a.v. observaties en groepsbesprekingen. Doorverwijzen gebeurt zowel naar het regulier onderwijs als het speciaal onderwijs.

(Extra) ondersteuning

De (extra) ondersteuning op het gebied van zowel het leren als gedrag die de leerlingen bij ons op school nodig hebben vinden bij voorkeur plaats in de klas. Dit gebeurt in de stamgroep, maar ook in de groepsdoorbroken lessen. In de groepsdoorbroken lessen krijgen de leerlingen leerstof aangeboden die aansluit op hun niveau. Binnen de groepsdoorbroken lessen vindt weer differentiatie plaats. Doordat de klassen kleiner zijn dan in het reguliere onderwijs, is de leerkracht beter in staat om te differentiëren en individuele aandacht te geven aan de leerlingen die dat nodig hebben. Daarnaast worden er lessen gegeven die bijdragen aan een positieve ontwikkeling van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen

Op school is er samenwerking op het gebied van logopedie. Op school begeleidt een logopedist individueel leerlingen met spraaktaalproblematiek en/of een achterstand op het gebied van taal. Er is een samenwerking met Kentalis (cluster 2), zowel op school- als individueel (leerling)niveau. Op school is er een programma voor individuele gedragsverandering voor leerlingen met externaliserend probleemgedrag met behulp van de training Alles Kidzzz. Tijdens de pauze is er pleinbegeleiding. Indien nodig kan er gebruik gemaakt worden gemaakt van geluidsdempers, study budy's, wiebelkussens en tangles. Binnen onze school is er een eigen school maatschappelijk werker, die beschikbaar is voor ondersteuning aan ouders, leerlingen en leerkrachten.

Zorgstructuur

Er is structureel overleg tussen de zorgcoördinator en de leerkrachten. Periodiek overleg, waarbij de zorg aan de leerlingen en de effecten van geboden hulp worden besproken vindt minstens drie keer per jaar plaats, hierbij is in de meeste gevallen ook de orthopedagoog aanwezig. Bij deze overleggen worden ook eventuele knelpunten gesignaleerd en worden er afspraken gemaakt over de te bieden hulp en ondersteuning. Deze afspraken worden vastgelegd en op een volgend overleg geëvalueerd.

Wanneer er behoefte is aan meer deskundigheid om een leerling te kunnen ondersteunen, wordt een leerling in een Breed Ondersteunings Team besproken. Dit team bestaat tenminste uit de leerkracht, de zorgcoördinator, adjunct directeur, school maatschappelijk werker, de orthopedagoog en ouders. Daarnaast kunnen er andere deskundigen aan sluiten zoals de jeugdarts, jeugdteam medewerkers en externe hulpverleners.

Deskundigheid en expertise

De beschrijving van de schoolpopulatie laat zien dat de personeelsleden op locatie Sportstraat veel expertise in hun vakgebied dienen te hebben en gemotiveerd dienen te blijven om die expertise voortdurend uit te breiden. Onze leerkrachten zijn in staat om leerlingen met een specifieke onderwijs- en/of begeleidingsbehoefte te begeleiden, zowel op cognitief als sociaal en emotioneel gebied. Als een leerkracht een probleem ervaart kan hij zijn vraag of zijn zorg direct delen met collega's en/ of de zorgcoördinator. De leerling is niet de zorg van de leerkracht alleen, maar de zorg van ons allen.

Het versterken van deskundigheid en expertise gebeurt door zowel interne- als externe scholing. Een aantal leerkrachten hebben de master SEN opleiding gevolgd. Ook zijn er teambrede scholingen met diverse onderwerpen zoals TOS en Autisme. Daarnaast zijn er door leerkrachten individuele trajecten gevolgd.

Door het toenemend aantal leerlingen met problemen op het gebied van spraak/taal en ASS is er behoefte aan ondersteuning op het gebied van taalontwikkeling en kennis over onderwijs gericht op leerlingen die gediagnosticeerd zijn met of kenmerken van autisme hebben. Er is een werkgroep autisme opgericht en er is een leerkracht die de opleiding practitioner autisme heeft afgerond om specialist autisme te worden om vervolgens deze kennis te kunnen delen met alle personeelsleden van de school. Op het gebied van de taalontwikkelingsproblematiek hebben de personeelsleden deelgenomen aan het seminar van Kentalis over onderwijs aan kinderen met TOS.

Samenwerking Externe partijen

We zien dat de ondersteuningsbehoefte voor veel van onze leerlingen binnen de school hoog ligt en dat dit kan samen gaan met de thuissituatie waarin ook veel ondersteuningsbehoefte is. Ouders kunnen voor hulp en ondersteuning doorverwezen worden naar het jeugdteam of de schoolmaatschappelijk werker die verbonden is aan de school. Er is een vast lid van het jeugdteam op een vast moment van de maand aanwezig op school. Dit mede om de drempel voor ouders te verlagen. De schoolmaatschappelijk werker, jeugdarts en het lid van het jeugdteam sluiten aan bij het Breed ondersteuningsteam overleg, waar leerlingen met ouders worden besproken. Binnen een andere locaties van DXL wordt een start gemaakt met de Proeftuin, hierbij wordt ingezet op de ondersteuning vanuit de jeugdhulpverlening.

Terugplaatsing naar het regulier onderwijs

De vorderingen van de leerlingen op zowel cognitief als sociaal emotioneel gebied worden goed bijgehouden en indien nodig en wenselijk kan er met diverse experts zoals de zorgcoördinator, orthopedagoog en de terugkeer coördinator regulier onderwijs worden overlegd of terugkeer of instroom naar het regulier onderwijs gerealiseerd kan worden.

Ambities van de school

De school biedt een passend onderwijsaanbod, ondersteuning en/of begeleiding, gebaseerd op de mogelijkheden van de leerlingen. De school heeft in het schoolondersteuningsprofiel vastgelegd wat zij onder haar extra ondersteuning verstaat en welke voorzieningen de school kan bieden in aanvulling op het door het samenwerkingsverband omschreven niveau van basisondersteuning.

Onze ambities ten aanzien van het bieden van aanvullende of extra ondersteuning:

Ambitie op het gebied van leeropbrengsten en uitstroombestemming

De ambitie van de school is dat de leerlingen uitstromen naar het type onderwijs dat aansluit bij wat zij kunnen en laten zien en waarin zij dus succeservaring op zullen doen. Tevens dient het type onderwijs uitdagend te zijn. Zoals eerder vermeld, kijken wij als school verder dan naar wat de leerlingen laten zien (leerresultaten). Wij houden rekening met de bevorderende en belemmerende factoren bij zowel het kind als de omgeving.

Een voorbeeld: een leerling met een beneden gemiddeld intelligentieniveau en waarbij ADHD is gediagnosticeerd komt uit een gezin waarin de moeder al jaren niet meer in beeld is. Vader ervaart de zorg voor de kinderen als zwaar. De leerling ontvangt weinig sturing en warmte van vader. Leerling is weinig gemotiveerd om te leren, ervaart daarentegen het uitvoeren van klusjes als prettig. Leerresultaten blijven uit door de lage intrinsieke motivatie en de omgevingsfactoren. Kijkend naar de kind- en omgevingsfactoren en de lage leerresultaten luidt het advies praktijkcollege.

Het is binnen ons type onderwijs niet haalbaar om de streefniveaus te behalen waar de scholen volgens de inspectie aan moeten voldoen. Dit komt, zoals hierboven is vermeld, door de kind- en omgevingsfactoren. Voor het maken van bijvoorbeeld de toets begrijpend lezen dient de leerling over veel executieve functies te beschikken. Voor veel van onze leerlingen is dat een enorme opgave, omdat zij juist moeite hebben met het uitvoeren van deze executieve functies. Het moge duidelijk zijn dat het niet realistisch is om hoge verwachtingen van deze leerlingen te hebben. Deze leerlingen hebben training nodig op het gebied van de executieve functies en veel herhaling op het gebied van de aangeboden leerstof. Dit betekent dat kleine stapjes vooruitgang verwacht mag worden op het gebied van de vaardigheidsscore, maar niet zozeer het functioneringsniveau.

Binnen Dynamica XL, locatie Sportstraat spreken wij de leerlingen aan op zijn¹ ontwikkelingsniveau, rekening houdend met de kind- en omgevingsfactoren. Wij kijken niet naar 'het gemiddelde', maar naar elke leerling apart.

¹ Waar 'hij'/'zijn' gelezen wordt, kan ook 'zij'/'haar' gelezen worden.

Ambitie op het gebied van de didactisch handelen

De leerlingen krijgen op de Sportstraat meer ondersteuning dan binnen het reguliere onderwijs doordat de klassen kleiner zijn. Daarnaast wordt er groepsdoorbroken gewerkt op het gebied van rekenen, spelling en lezen, waardoor de leerstof nog beter aansluit op de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen. De leerlingen krijgen leerstof aangeboden waar ze rijp voor zijn. Dit resulteert bij de leerlingen een verbetering van de leerresultaten. Daarnaast worden de leerlingen adaptief getoetst.

Desondanks zijn er ook punten die (door)ontwikkeld moeten worden. Binnen het groepsdoorbroken werken en werken in de stamgroep dient de differentiatie nog specifiekere vorm gegeven te worden. Het gedifferentieerd werken is dan ook een speerpunt voor het nieuwe schooljaar. Daarnaast is het doelgericht werken een speerpunt. Het valt op dat de leraren veel nadruk leggen op de pedagogische en minder op de didactische onderwijsbehoeften. De analyse hiervan kan scherper, zodat nog beter bij de ontwikkeling van de leerlingen aangesloten kan worden. De afstemming binnen de niveaugroepen zou inhoudelijk sterker kunnen.

Een ander speerpunt m.b.t. de ambitie op het gebied van didactisch handelen is begrijpend lezen en technisch lezen. Het begrijpend lezen is voor veel leerlingen bij ons op school moeilijk. Een analyse van de resultaten van de cito-toets begrijpend lezen heeft de volgende inzichten opgeleverd:

1. Het technisch lezen is (nog) niet op voldoende niveau bij veel leerlingen waardoor het lezen van teksten als moeilijk wordt ervaren;
2. De concentratieboog is bij veel leerlingen kort waardoor de leerling snel afgeleid is en moeilijkheden ondervindt om zich weer te richten op de tekst en het beantwoorden van de vragen;
3. Bij leerlingen waarbij autisme is gediagnosticeerd is bekend dat zij moeilijkheden ondervinden bij het begrijpend lezen. Dit, omdat daar de letterlijke betekenis van de tekst ontstegen wordt en er gezocht moet worden naar 'de bedoeling'.

Het begrijpend lezen wordt in de klassen aangeboden in de vorm van Nieuwsbegrip. Dit wordt in de klassen op verschillende manieren aangeboden.

Ambitie op het gebied van pedagogisch handelen

De afgelopen jaren is er hoog ingezet op het creëren van een veilig positief pedagogisch klimaat met behulp van Positive Behavior Support (PBS). Dit veilige positieve pedagogisch klimaat is voor onze leerlingen een voorwaarde om tot leren te komen. Onze leerkrachten zijn in staat om leerlingen te begeleiden met specifieke begeleidingsbehoeften op sociaal en emotioneel gebied. Hiervoor wordt schoolbreed gebruik gemaakt van de methode PBS. Daarnaast geven de leerkrachten lessen die een positieve bijdrage leveren aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen en wordt er twee keer per jaar de Sociale Competentie Observatie Lijst (SCOL) ingevuld.

Ondanks de vele interventies die toegepast worden op het gebied van het pedagogisch handelen, zijn er ook op dit gebied speerpunten voor het volgende schooljaar. De huidige methode voor de sociaal-emotionele ontwikkeling blijkt niet uitdagend en goed werkbaar meer te zijn voor de leerkrachten. De lessen zijn verouderd en sluiten niet meer aan bij de populatie leerlingen bij ons op school. Daarnaast dient er actiever aandacht besteed te worden aan de resultaten die voortkomen uit de SCOL. Er wordt voornamelijk een analyse gemaakt op leerlingenniveau, maar dit dient uitgebreid te worden op groeps- en schoolniveau. Uitbreiding is wenselijk om nog beter in te spelen op wat onze populatie leerlingen nodig heeft en hoe de groep, maar ook de school hierop kan inspelen.

De ontwikkelingen op het gebied van sociaal-emotionele competentie willen we met behulp van de SCOL gegevens koppelen aan de PBS gegevens zodat we op leerling-, groeps- en schoolniveau een goed onderbouwd plan van aanpak kunnen maken.

Onze school voldoet aan de wettelijke eisen die aan de veiligheid van leerlingen wordt gesteld. Desondanks zijn er op het gebied van de veiligheid op school twee aandachtspunten. Ten eerste is de veiligheidscoördinator niet bekend bij de leerlingen. Ten tweede dient de veiligheidsmeting nog te worden geanalyseerd. Dit helpt ons als school om het veiligheidsbeleid eventueel bij te stellen.

Ambitie op het gebied van differentiëren

Binnen de klassen is er verschil tussen de leerlingen die de leerstof al begrijpen en minder leerstof nodig hebben en leerlingen die meer of op een andere manier instructie nodig hebben. Wanneer de instructie niet passend is (te laag of te hoog niveau) kan dit een oorzaak zijn voor gedragsproblemen. Het is voor leerkrachten een uitdaging om de leerstof zo aan te bieden dat alle leerlingen hier optimaal van profiteren. Het vraagt onder andere om voldoende voorbereiding, kennis van de leerlingen en beheersing van de leerstof. Onze ambitie is nog beter te signaleren, diagnosticeren en goede plannen van aanpak te maken en die te evalueren om zo adequaat in te kunnen spelen op de individuele behoeften van de leerling.

Ons plan en de termijn om bovengenoemde ambities te realiseren zijn als volgt:

Gezien alle nieuwe ideeën die er zijn, is het belangrijk om duidelijk te prioriteren. Er is gekozen om in het komende schooljaar eerst het doelgericht en gedifferentieerd werken aan te pakken. De aanpak van het begrijpend en technisch lezen ligt in het verlengde hiervan, omdat de resultaten op deze twee gebieden nog niet voldoen aan de voorlopige norm. In het schooljaar 2020-2021 zal er een nieuwe lesmethode gebruikt gaan worden op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling. Tevens zal actief aandacht besteed worden aan de resultaten die voortkomen uit de SCOL, door deze te analyseren en te koppelen aan de methode PBS.

Schooljaar 2020-2021

Doel 1

In schooljaar 2020-2021 werkt het gehele team met het directe instructie model, vindt er differentiatie plaats binnen de groep, per vakgebied. Dit wordt gerealiseerd door middel van het meer inzetten van het digitale onderwijs, groepsbezoeken (collegiale consultatie), het invliegen van een ambulante schoolondersteuner die de leerkrachten op weg helpen met het vormgeven van de differentiatie en de coaching van de leerkrachten door de zorgcoördinatoren.

Doel 2:

De leerkracht is beter in staat om de didactische onderwijsbehoeften van elke leerling in kaart te brengen die hij onderwijs biedt. De analyse van de onderwijsbehoeften worden vastgelegd in termen van doelen in het Groeidocument. Deze doelen worden geëvalueerd en daarna voortgezet dan wel aangepast.

Doel 3

In de tweede helft van het schooljaar 2020-2021 worden de resultaten die voortkomen uit SCOL geanalyseerd op leerling-, groeps- en schoolniveau en gekoppeld aan PBS lessen en/of de methodelessen op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling. Hierdoor wordt er beter ingespeeld op wat onze populatie leerlingen individueel, op groepsniveau en op schoolniveau nodig heeft.

Schooljaar 2021-2022

Doel 1:

Aan het einde van schooljaar 2021-2022 blijkt dat de resultaten op het gebied van zowel het technisch als het begrijpend lezen in de verwachting liggen van de leerroute/uitstroombestemming van de desbetreffende leerling. Dit door de invoering van de nieuwe leesmethode in de groepen 4 t/m 8 in combinatie met een eenduidige aanpak schoolbreed in de geboden begrijpend lezen lessen.

Dit betekent voor het lerarenteam:

De ambities van de school doen een groot appèl op de inzet van het lerarenteam. Het team is gemotiveerd om het onderwijs te verbeteren en heeft hierover veel ideeën. In het nieuwe schooljaar wordt er weer gewerkt in kwaliteitsteams. Het kwaliteitsteam 'Gedrag' en 'Taal en Rekenen' zal zich, in samenwerking met de zorgcoördinator, bezighouden met de ambities die hierboven staan beschreven.